

MŰVÉSZETEK - DRÁMA ÉS TÁNC

A szabályozás szerint a gimnázium 9–10. évfolyamán kötelezően választható tantárgy a dráma és tánc, míg 11–12. évfolyamon a művészetek műveltségterület tantárgyai közül (éneke-zene, dráma és tánc, vizuális kultúra, mozgóképkultúra és médiaismeret) az iskola döntheti el, hogy az adott órakeretből mely tantárgyakat és milyen arányban fogja tanítani. 11–12. évfolyamon a művészetek műveltségterület kötelező óraszámkerete heti 2 óra/évfolyam. Ennek megfelelően az iskola a 11–12. évfolyamon a számára megfelelő jellemzőkkel ruházhatja fel a művészeti oktatását azáltal, hogy a számára megfelelő művészeti tantárgyak kiválasztásával, vagy akár komplex művészeti oktatásban gondolkodva alakítja ki a művészeti tantárgyak struktúráját a helyi tantervben. Ebből következik, hogy minden művészeti tantárgy, így a dráma és tánc is heti 2 óra/évfolyamra készítette el a kerettantervét, ám annak felhasználása az iskola igényeinek függvényében értelmezendő. A drámát és táncot drámatagozatos tantárgycsoportban (pl. drámai és színházi ismeretek, kreatív színházi gyakorlat, kreatív mozgás és tánc, kreatív ének-zene, beszédtechnika) tanító iskolák a helyi tantervük alapján a szabad sáv óraszámait is felhasználva a jövőben is tantárgyi felbontásban folytathatják tevékenységüket.

A dráma és tánc tanítása komplex művészeti és művészetpedagógiai tevékenység, amely interakciókon keresztül játék, cselekvés és tapasztalat útján valósítja meg célját, amelynek középpontjában maga a dramatikus tevékenységben megvalósuló tanulás áll. A dramatikus tevékenységeknek nagyon sok formája ismert. A játék, a cselekvő részvétel, a problémaközpontú tematikus foglalkozások következtében megélt egyéni és közösségi élményeken keresztül, az aktív tevékenységeknek köszönhetően fejlődnek a tanulók alkotó és befogadó, valamint kommunikációs és szocializációs készségei, képességei. A dráma és tánc tanítása olyan komplex művészeti és művészetpedagógiai tevékenység, amelynek elsődleges célja az önkifejezés, a kommunikáció, a kooperáció fejlesztése, az összetartozás érzésének erősítése a különböző művészeti tevékenységek által, közvetetten pedig az iskolában elsajátított tudás és képességek – felnőtt társadalomban a munkaerőpiacon történő – alkalmazására készít fel.

A dramatikus formák (drámajáték, kreatív gyakorlatok, improvizáció, tanítási dráma, stb.) alkalmazásával a tanulók önmagukkal és a társadalommal harmonikus kapcsolatban élő állampolgárrá válnak, az emberi kapcsolatokban, a családi életben sikeresen együttműködő emberként boldogulnak. A művészeti tevékenységformákkal való személyes találkozás révén a művészeti ágak nyelve sajátjukká válik, és mindezek eredményeként kialakul bennük a művészettel élés, az értő befogadóvá válás alapvető igénye.

A tárgy közműveltségi tartalmi, fejlesztési feladatai elsősorban tevékenységközpontú, gyakorlati képzés során sajátíthatók el. A tematikai egységekhez időkeretek csak ajánlatként határozhatók meg, mivel a témák feldolgozása komplex gyakorlati tevékenységek keretében valósul meg. A feltüntetett tematikai egységek és közműveltségi tartalmak megjelenése átfedi egymást, a tagolás csak a könnyebb áttekinthetőséget szolgálja, a feltüntetett óraszámajánlások az éves összóraszám vonatkozásában nyújtanak tájékoztatást. A tematikai egységek nem sorrendben, hanem a korosztály és a csoport adottságainak megfelelően, a szaktanár döntése alapján dolgozhatók fel.

A dráma és tánc metodikájának, tematikájának felépítése a korosztálytól, a csoport adottságától és képzettségétől, valamint a helyi nevelési-oktatási céloktól függően különböző lehet.

11–12. évfolyam

A dráma és tánc jellegénél fogva nagy szerepet játszik több fejlesztési területen meghatározott ismeretek, készségek és képességek fejlesztésében.

Az *erkölcsi nevelés* területén a tanuló érti és a dramatikus tevékenységek során gyakorlatban is alkalmazza a kisebb és nagyobb közösségekre vonatkozó egyezségeket, társadalmi normákat.

A *nemzeti öntudat, hazafias nevelés* területén ismeri a néphagyományok, szokások, a folklór jellegzetességeit és néhány elemét, értékeli a kulturális hagyományokat.

A *állampolgárságra, demokráciára nevelés, a családi életre nevelés*, valamint az *önismeret és kapcsolati kultúra* fejlesztésének területén ismeri az egyén felelősségét a közösség fenntartásában, fejlett ön- és társismerettel rendelkezik, képes harmonikus emberi kapcsolatok kialakítására és fenntartására. Dramatikus tevékenységek során megismeri és feldolgozza a történelemben, a különböző kultúrákban és a művészetekben ábrázolt emberi viszonyrendszereket, képes meglátni a kapcsolatok motiváló tényezőit és buktatóit egyaránt.

A *felelősségvállalás másokért, önkéntesség* területén képes közösségben végzett, összehangolt együttes tevékenységre a dramatikus játékok vagy a színházi munka során, képes a közösségen belüli, belső irányítású feladatelosztás kialakítására és végrehajtására.

A *fenntarthatóság, környezettudatosság* területén képes átlátni a fenntarthatóság fontosságát, a környezeti problémák kialakulásában meglévő egyéni felelősséget. A dramatikus tevékenységek által megismeri a természet szeretetén és a környezet ismeretén alapuló környezetkímélő, értékvédő, a fenntarthatóság mellett elkötelezett magatartásformákat.

A *pályaorientáció* területén dramatikus tevékenységek során különféle ismereteket szerez a különböző szakmák, hivatások, életpályák lehetőségeiről, a munkavállalói szerepről. Megérti, hogy az egész életen át tartó tanulás nélkülözhetetlen.

A *médiatudatosságra nevelés* területén dramatikus tevékenységek során megismeri és képes alkalmazni a tömegkommunikációs médiumok különböző műfajait, a média eszköztárát, és átlátja működési mechanizmusukat is. Emellett képes saját produkciós munkájának szcenikai, hangtechnikai, filmes stb. kivitelezésére, illetve képi, hangtechnikai rögzítésére.

A *tanulás tanulása* területén képes saját tanulási stílusának, stratégiáinak kialakítására, tudatosan fejleszti memóriáját, szóbeli, írásbeli, mozgásos, képi stb. kifejezőmódjait.

A kompetenciafejlesztés során az *anyanyelvi kommunikáció* területén a tanuló képes szándékos és tudatos nyelvi választásra a kifejezés különféle szándékai szerint. Ismer és alkalmaz különféle vizuális, nyelvi kommunikációs, metaforikus kifejezőmódokat a dramatikus és színházi jellegű tevékenységekben, és képes ezek felhasználására a mindennapi életben is. Felismeri, értelmezi és közvetíteni tudja a szépirodalmi, a drámai, a színpadi és a mindennapi szövegekben megfogalmazott üzenetrétegeket. Képes adekvát módon kifejezni magát mind verbális, mind nonverbális téren.

A *szociális és állampolgári kompetencia* területén nyitott és képes a különféle kultúrák megismerésére és megértésére. Képes önálló vélemény kialakítására és megfogalmazására, mások véleményének tiszteletben tartására.

A *kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia* területén képes összehangolt, együttes tevékenységre, melyben képes a munka elvégzésére és irányítására egyaránt. Rendelkezik önálló ötletekkel, megoldásokkal, de ezeket képes alárendelni a közösségi szándékoknak.

Az *esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképeség* területén képes a különféle műalkotások értelmező-elemző befogadására, kialakul benne a művészettel élés igénye. Részt

vesz a kortárs kulturális életben, részt vesz különféle közösségi kulturális alkalmakon, rendezvényeken. Tevékenyen rész vesz vagy közreműködik korosztálya produkciós tevékenységében, az ezzel kapcsolatos szervezőmunkában. Képes az együttes tevékenység élményének örömteli átélésére, tartalmi szintjeinek tudatosítására. Képes a közösen vállalt, megosztani kívánt gondolatok közvetítésére és közlésére színházask munkában, kialakul benne a közös alkotótevékenység belső igénye.

A *hatékony, önálló tanulás* területén önállóan képes figyelmének és motivációjának fenntartására, ismeri az egyéni és közösségi tanulás örömet. Képes a hatékony tananyag- és időbeosztásra, a tanulást megfelelő módon kezeli életében.

A tantárgy tanításának legfontosabb célja a színház- és drámatörténeti, a színház- és drámaelméleti ismeretek elsajátítása aktív, dramatikus tevékenységek alkalmazásával, a már meglévő formanyelvi, dramaturgiai, drámajátékos ismeretek rendszerezése, értelmezése, valamint a biztos kifejezőkészség kialakítása bármely egyéni vagy csoportos alkotótevékenység során. Fontos a megfelelő értelmezői eszköztár elsajátítása, és annak tudatos és adekvát használata, illetve az eligazodás képességének megteremtése a kortárs kultúrában. A szaktanár döntése szerint meg kell teremteni a részvétel vagy közreműködés feltételét a produkciós munkában, illetve fel kell készülni az érettségi vizsgára.

11. évfolyam

Óraszám: 72 óra /év
2 óra /hét

Ajánlás az éves óraszám felosztására

	Témakör	Óraszám
1.	Színház és drámaelmélet	10 óra
2.	Színház és drámatörténet	22 óra
3.	Drámajáték és improvizáció	20 óra
4.	Színházi alkotómunka	20 óra

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Színház- és drámaelmélet	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	Különböző színházi korszakok, stílusok és műfajok jellegzetességeinek ismerete. A színházművészet és a dráma alapfogalmainak, alapvető dramaturgiai, drámaszerkezeti, műfaji fogalmaknak, ismerete és az ismeret alkalmazása különböző helyzetekben. Drámai művek és színházi előadások értő befogadása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A színházművészet és a dráma szaknyelvének (esztétikai, dramaturgiai, illetve irodalom- és színházelméleti fogalmak) szakszerű, értő alkalmazása. A műnemek, a műfajok általános jellemzői alapján történő összehasonlítási képesség kialakítása. Az értékes és az értéktelen alkotás megkülönböztetésének képessége. A dráma és a színházművészet kapcsolatrendszerének ismerete. A különböző művészeti ágak integrálási képessége. A színház és dráma jellemző műfaji jegyeinek azonosítása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Színház- és drámaelméleti ismeretek</p> <ul style="list-style-type: none"> – A drámai műnem sajátosságai. – A dráma/színház mint kommunikáció. – A dráma szerkezeti felépítése. – Drámatörténeti korok jellemzői, mozgáskultúrája, dramaturgiája. – Dramaturgiai és színházelméleti alapfogalmak. – Színházi műfajok. – Színházi műfajok és stílusok tanulmányozása: a történeti műfajok, az egyes színházi stílusok jellemző jegyeinek felismerése látott, és alkalmazása saját részvétellel zajló színházjelenetekben, drámaalkotásban. – Különböző színházi irányzatokat képviselő előadások megtekintése. A látott előadások értelmező elemzése. 		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Irodalomelméleti alapfogalmak, műfajelmélet, a műalkotások elemzésének lehetőségei és módszerei.</p> <p><i>Etika:</i> Társadalmi normakövetés, érték, kötelesség, érdekütközés, áldozat, kritika.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> A vizuális közlés színházi eszközei.</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> Adott színház és drámatörténeti korok történelmi korhoz való kapcsolása.</p>

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Dialógus, monológ, konfliktus, feszültség, fókusz, keret, fordulat, késleltetés, jelenet, kép, szerkezet, történet, cselekmény, akció-dikció, szituáció, szerep, színpadi tér és színpadi idő, katarzis, tragédia, komédia
------------------------------------	--

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Színház- és drámatörténet	Órakeret 22 óra
Előzetes tudás	Színház- és drámatörténeti alapismeretek, az előző évek tananyagában elsajátított tudás alapján.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A színházművészet és a dráma szaknyelvének, a különböző korszakok speciális szakkifejezéseinek (esztétikai, dramaturgiai, illetve irodalom- és színházelméleti fogalmak) szakszerű, értő alkalmazása.</p> <p>A dráma- és színháztörténeti korszakok jelentős alkotóinak, alkotásainak megismertetése, befogadásuk támogatása.</p> <p>A különböző korszakok általános jellemzői alapján történő összehasonlítási képesség kialakítása.</p> <p>A dráma és a színjáték műfaji sajátosságainak vizsgálata és elhelyezése a dráma- és színháztörténet korszakaiban.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Színház- és drámatörténeti események, korszakok, alkotók, alkotások feltáró feldolgozása. Színház- és drámatörténeti ismeretek.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Az ókor színháza és drámája: rituális gyökerek, az előadások jellemzői, a színház felépítése; a dráma kialakulása, jellemzői, műfajai, szerkezeti felépítése; a korszak nagy alkotói és kiemelkedő művei (javasolt: pl. <i>Szophoklész, Plautus</i>). – Shakespeare színháza és néhány drámája (javasolt pl. <i>Rómeó és Júlia, Szentivánéji álom, Hamlet</i>), az angol reneszánsz színház és dráma jellemzői; a shakespeare-i dramaturgia és nyelvezet. – A francia klasszicista dráma, Molière egy-két komédiájának jellemzői, a jellem- és a helyzetkomikum (javasolt pl. <i>A fősvény, Tartuffe</i>). – A XIX–XX. századi magyar színház és dráma: egy-egy korszakalkotó színházi műhely (javasolt pl. Nemzeti Színház), néhány kiemelkedő drámaíró és műveik (javasolt: pl. Katona József, Vörösmarty Mihály, Madách Imre, Molnár Ferenc, Örkény István), néhány jelentős színész, rendező (javasolt pl. Hevesi Sándor). – Realizmus és naturalizmus, Ibsen és az analitikus dráma. 		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Művelődés- és irodalomtörténeti tájékozódás, szerzők és művek: az ókor, a reneszánsz, a klasszicizmus, a romantika és a realizmus alkotói és alkotásai. Törekvések a műnemek és a műfajok közötti kapcsolatok megértésére.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> A vizuális nyelv eszközeinek színpadi értelmezése; művészettörténeti korszakok, korstílusok, stílusirányzatok.</p> <p><i>Etika:</i> Az irodalmi és a hétköznapi hősök párhuzamai, magatartásminták,</p>

	<p>érzelmi tartalmak, erkölcsi dilemmák és választások.</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> Hagyományos társadalmi/közösségi szerepek, a családi viszonyok ábrázolása a műalkotásokban. Adott színház és drámatörténeti korok történelmi korhoz való kapcsolása.</p> <p><i>Mozgóképkultúra és médiaismeret:</i> Színpadi művek és azok filmes változatának technikai megjelenítése.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szcenika, tragikum, helyzet- és jellemkomikum, a hármas egység, nemzeti romantika, realizmus és naturalizmus, lélektani realizmus, elidegenítési effektus, abszurd, groteszk.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Drámajáték és improvizáció	Órakeret 20 óra
Előzetes tudás	<p>A drámajátékos tevékenységek tudatos használata, céljuk, fejlesztési feladataik ismerete.</p> <p>Aktív, tudatos és cselekvő részvétel csoportos tevékenységekben, irányító és irányított helyzetben.</p> <p>Részvétel a dramatikus tevékenységek elemző megbeszélésében, önálló vélemény kialakítása és megfogalmazása.</p>	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Koncentrált csapatmunkára alkalmasság kialakítása.</p> <p>A kommunikációs képesség, a hétköznapi és a művészi önkifejezés fejlesztése.</p> <p>A kreativitás, az alkotói gondolkodás, a problémaérzékenység fejlesztése.</p> <p>Fantáziafejlesztés.</p> <p>Helyzetfelismerő, alkalmazkodó és rögtönző képesség fejlesztése.</p> <p>A karakter- és stílussteremtési képesség, a térérzékelés, mozgásos ügyesség és ritmusérzék fejlesztése.</p> <p>A különféle beszédműfajok ismerete, verbális, nonverbális és vokális</p>	

	elemek célhoz, tartalomhoz illő ismerete. Alkotó, cselekvő részvétel többféle dramatikus tevékenységben. A figyelem megtartás idejének növelése. Ön – és társismeret érzékenyítése.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>Az alkalmazott dramatikus tevékenységek (drámajáték, kreatív gyakorlatok, improvizáció, tanítási dráma, stb.) különböző fajtáinak, eszközeinek, alkalmazási céljainak megismerése.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Fejlesztő és szinten tartó beszédgyakorlatok. – Koncentrációs, bemelegítő és lazítógyakorlatok. – Ritmusgyakorlatok. – Ön- és társismeret fejlesztése, csoportos együttműködést igénylő mozgásgyakorlatok. – Fizikai koncentrációt, testtudatot fejlesztő gyakorlatok. – A tanulók által készített bábok és/vagy maszkok alkalmazása drámajátékban. <p>Improvizáció</p> <ul style="list-style-type: none"> – Improvizáció a tanár által megadott téma vagy fogalom, a tanulók által közösen kidolgozott cselekményváz (jelenetváz) alapján. – Helyzetgyakorlatok. – Improvizáció zenére. – Tánc és mozgásszínházi technikák alapjai. Hangulatok kifejezése mozgással. – Gyakorlatok, rögtönzések, mozgásstílusok megismerése, ábrázolása. – Belső történések és a mozdulat kapcsolatának gyakorlata. – Szituáció megfogalmazása állóképben és mozdulatsorral. – Történet szerkesztése és megjelenítése mozdulatsorral. 	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Kommunikációs és stilisztikai gyakorlatok. Különböző stílusok és stílusrétegek felismerésének gyakorlása különböző rendeltetésű szövegekben.</p> <p>Improvizáció az irodalomban, zenében, képzőművészetben, stb.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> A tanulók testi, motoros, lelki, érzelmi és szociális fejlesztése, a játék- és sportkultúrában való jártasság, relaxáció.</p> <p><i>Ének-zene:</i> A ritmus szervező ereje, a zene és a mozgás élményt erősítő összekapcsolása, az önkifejezés és az egymásra figyelés harmóniája.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> A kreativitás működtetése, illetve fejlesztése. Esztétikai alapfogalmak.</p> <p><i>Mozgókép-kultúra és médiaismeret:</i> Médiatudatosságra nevelés alapjai, az</p>

	információ forrása, jellege. A kritikai képesség fejlesztése, a médiatartalmak tudatos megválasztása.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Stílus, karakter, státusz, hangulat, fókusz, kontraszt, párhuzam, sűrítés, harmónia-diszharmónia, fokozás, tér, improvizáció.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Színházi alkotómunka	Órakeret 20 óra
Előzetes tudás	Részvétel különböző dramatikus tevékenységformákban a kívánt tartalom kifejezése érdekében, az elsajátított dramatikus eszköztár önálló, tudatos és célszerű felhasználása dramatikus és színházi jellegű tevékenységek során.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A koncentrált csapatmunkára való alkalmasság, az együttműködés fejlesztése. Tudatos és irányított kifejezőkészség. A kreativitás, a komplex alkotói gondolkodás fejlesztése, támogatása. Fantáziafejlesztés, tehetséggondozás. Alkotó tevékenységben a színház- és drámaelméleti ismeretek alkalmazásának elősegítése. A karakter- és stílussteremtési képesség, a térérzékelés, a mozgásos ügyesség és ritmusérzék, a beszéd-készség, hallás és hangképzés fejlesztése. Lírai, epikai, drámai művek előadásához szükséges elemzési ismeretek közvetítése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>A tanult színházi műfajok, stílusok jellemző jegyeinek, kifejezőeszközeinek alkalmazása a saját részvétellel zajló színházi és egyéb produkciós munkákban.</p> <p>Színpad tér és használatának lehetőségei.</p> <p>Vers-, és prózamondás</p> <ul style="list-style-type: none"> – A színpad beszéd alapvető kritériumainak ismerete és alkalmazása (helyes beszéd-élmény, beszédtempó, ritmus, artikuláció, hangerő, stílus, nonverbalitás). – Egy-egy vers, próza értelmezése, memorizálása, bemutatása. <p>Egyéni és közös daléneklés.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Egy-egy dal értelmezése, memorizálása, bemutatása. – Jelenet, jelenetsor tervezése. <p>Közreműködés a színházi előadás egyéb produkciós munkáiban (szcenika, zene, hangtechnika, dramaturgia, koreográfia, képi rögzítés, stb.).</p>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Irodalmi alkotások értelmezése és értő tolmácsolása.</p> <p><i>Ének-zene:</i> A különböző korok dalainak értő tolmácsolása.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> A látható világ jelenségeinek értelmezése, valamint a sajátos képi közlések, vizuális művészeti alkotások</p>

	<p>mélyebb átélése, értelmezése.</p> <p><i>Mozgóképkultúra és médiaismeret:</i> A vizuális hatáskeltés eszközeinek ismerete.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> Rendszeres fizikai aktivitás, a mozgókészség fejlesztése, igény az egészséges és esztétikus test iránt, biomechanikailag helyes testtartás.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Művészi beszéd, előadó művészet, vers- és prózamondás, ünnepi műsor, diákszínházi előadás.

A fejlesztés várt eredményei a ciklus végén	<p>Legyen képes a tanuló belső történések mozgásokkal való megjelenítésére, történetmesélésre különféle színházi formanyelveken.</p> <p>Legyen képes a koncentrált, önálló tevékenységre és csapatmunkára.</p> <p>Gondolkodásmódja fejlődjön, legyen kreatív, alkalmas az alkotásra.</p> <p>Legyen nyitott a társadalom problémáira, a különböző művészetekre, a természeti és az ember által alkotott környezet szépségére.</p> <p>Aktívan vegyen részt az alkotói tevékenységben, alkalmazza az elsajátított ismereteket, képességeket a játékok során.</p>
--	---

12. évfolyam

Óraszám: 60 óra /év
2 óra /hét

	Témakör	Óraszám
1.	Színház és drámaelmélet	8 óra
2.	Színház és drámatörténet	16 óra
3.	Drámajáték és improvizáció	20 óra
4.	Színházi alkotómunka	16 óra

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Színház- és drámaelmélet	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	Különbféle színházi korszakok, stílusok és műfajok jellegzetességeinek ismerete. A színházművészet és a dráma alapfogalmainak, alapvető dramaturgiai, drámaszerkezeti, műfaji fogalmaknak, ismerete és az ismeret alkalmazása különféle helyzetekben. Drámai művek és színházi előadások értő befogadása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A színházművészet és a dráma szaknyelvének (esztétikai, dramaturgiai, illetve irodalom- és színházelméleti fogalmak) szakszerű, értő alkalmazása. Források, alkotások (drámai irodalom, drámaelméleti tanulmányok, színházi előadások élőben és felvételnél, színikritikák) használata és elemzése. Tájékozottság kialakítása a kortárs színházi irányzatok területén. Tánc- és mozgásszínházi formák ismerete. A különböző művészeti ágak integrálási képessége.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Színház- és drámaelméleti ismeretek <ul style="list-style-type: none"> – Dramaturgiai és színházelméleti alapfogalmak. – A színházművészet mint ösztönművészet sajátosságai (a különböző művészeti ágak eszközeinek komplex használata, az előadás vizuális és akusztikus eszközei). – Színházi szakmák (a színész, a rendező, a dramaturg, a scenikus, a koreográfus és alkotótársaik művészete, az előadás létrehozásához szükséges színházi mesterségek). – Színházi műfajok és stílusok tanulmányozása: napjaink színházi 		<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Irodalomelméleti alapfogalmak, műfajelmélet, a műalkotások elemzésének lehetőségei és módszerei.

	<p>műfajai; az egyes színházi stílusok jellemző jegyeinek felismerése látott, és alkalmazása saját részvétellel zajló színjátékokban, drámapunkákban.</p> <p>– Különböző színházi irányzatokat képviselő előadások megtekintése. A látott előadások értelmező elemzése.</p>	<p><i>Etika:</i> Társadalmi normakövetés, érték, kötelesség, érdekütközés, áldozat, kritika.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> A vizuális közlés színpadi eszközei.</p> <p>Természetismeret: Földrajzi adottságok, lehetőségek egy-egy színdarab során.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Realista színjáték, zenés színház, tánc- és mozgásszínház, kontraszt, szimbólum, stilizáltság, nézőpont, realista /rituális/groteszk játékmód, színészi jelenlét, szerepformálás, térszínpad, üres tér, drámai/epikus történetkezelés, improvizatív színház, nézői bevonódás szintjei, térszervezés</p>	

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>Színház- és drámatörténet</p>	<p>Órakeret 16 óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Színház- és drámatörténeti alapismeretek, egyes korok, korszakok jellemzői, korszakteremtő alkotók és műveik drámajátékos tevékenységekkel történő megközelítése.</p> <p>Egy-egy színház- és drámatörténeti korszak jelentős alkotóinak, alkotásainak ismerete és az ismeret alkalmazása különféle helyzetekben.</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>Egy-egy színház- és drámatörténeti korszak jelentős alkotóinak, alkotásainak ismerete és az ismeret alkalmazása különféle helyzetekben</p> <p>A színházművészeti és a drámai szaknyelv pontos használatának fejlesztése. Források, alkotások (drámairodalom, drámaelméleti tanulmányok, színházi kritikák, színházi előadások élőben, felvételtől, képről) használata és elemzése.</p> <p>A dráma és a színjáték műfaji sajátosságainak vizsgálata és elhelyezése a dráma- és színháztörténet korszakaiban.</p>	
<p>Ismeretek/fejlesztési követelmények</p>		<p>Kapcsolódási pontok</p>
<p>Színház- és drámatörténeti események, korszakok, alkotók, alkotások feltáró feldolgozása. Színház- és drámatörténeti ismeretek.</p> <p>– Csehov és Sztanyiszlavszkij: a lélektani realizmus, a csehovi dramaturgia.</p> <p>– Brecht színháza és drámái: az epikus szerkezet, elidegenítési effektusok.</p> <p>– A XX. század meghatározó színházi irányzatai, jelentős drámaírói: egy-egy meghatározó színházi irányzat és</p>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Művelődés- és irodalomtörténeti tájékozódás, szerzők és művek: a XX. századi, illetve a kortárs magyar és</p>

korszakalkotó színházi műhely, néhány jelentős színész, rendező és kiemelkedő drámaíró és művei. Napjaink legfontosabb színházi irányzatai és a kortárs drámairodalom.

világirodalom.
A műfaji konvenció jelentéshordozó szerepének bemutatása.

Vizuális kultúra:
A vizuális nyelv eszközeinek színpadi értelmezése;
művészettörténeti korszakok, korstílusok, stílusirányzatok.
Európán kívüli kultúrák művészete, történelmi, kultúrtörténeti összefüggések, barangolás a bibliai tájakon.

Kortárs művészeti alkotások elemző feldolgozása.

Etika:
Az irodalmi és a hétköznapi hősök párhuzamai, magatartásminták, érzelmi tartalmak, erkölcsi dilemmák és választások.

Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:

Hagyományos társadalmi/közösségi szerepek, a családi viszonyok ábrázolása a műalkotásokban.

Mozgóképkultúra és médiaismeret:

Színpadi művek és azok filmes változatának technikai megjelenítése.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Lélektani realizmus, elidegenítési effektus, abszurd, groteszk, intertextualitás, rögzítettség, improvizatív színház, fizikai színház, áthallások.
------------------------------------	--

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Drámajáték és improvizáció	Órakeret 20 óra
Előzetes tudás	A különféle beszédműfajok ismerete, verbális, nonverbális és vokális elemek célhoz, tartalomhoz illő ismerete. Alkotó, cselekvő részvétel többféle dramatikus tevékenységben. A dramatikus tevékenység elemző megbeszélése. A drámajátékos tevékenységek tudatos használata, céljuk, fejlesztési feladataik ismerete. Aktív, tudatos és cselekvő részvétel csoportos tevékenységekben, irányító és irányított helyzetben. Részvétel a dramatikus tevékenységek elemző megbeszélésében, önálló vélemény kialakítása és megfogalmazása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	(Koncentrikusan épül a 11. évfolyamos célokra.) Figyelemmegosztás fejlesztése. Mozgásstílusok, beszédstílusok egyéb stílusjegyek felismerése, ábrázolása. Koncentrált csapatmunkára alkalmasság kialakítása. A kommunikációs képesség, a hétköznapi és a művészi önkifejezés fejlesztése. A kreativitás, az alkotói gondolkodás, a problémaérzékenység fejlesztése. Fantáziafejlesztés. Helyzetfelismerő, alkalmazkodó és rögtönző képesség fejlesztése. Színház- és drámaelméleti ismeretek alkalmazása gyakorlati tevékenységben. A karakter- és stílussteremtési képesség, a térérzékelés, mozgásos ügyesség és ritmusérzék fejlesztése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Az ismeretek feldolgozását és az alkotó tevékenységet segítő drámajátékok haladó szintű alkalmazása, tervezése, vezetése</p> <p>- A figyelemmegosztás, figyelemtartás idejének növelésére irányuló gyakorlatok.</p> <p>– Fejlesztő és szinten tartó beszédgyakorlatok, koncentrációs, bemelegítő és lazítógyakorlatok, helyzetgyakorlatok, ritmusgyakorlatok, ön- és társismereti gyakorlatok.</p> <p>– Különböző konkrét és metaforikus kifejezőeszközök tudatos alkalmazása dramatikus tevékenységek során.</p> <p>Improvizáció</p> <p>– Improvizáció a tanár által megadott téma vagy fogalom, a tanulók által közösen kidolgozott cselekményváz (jelenetváz) alapján, az előzőekben megismert dramatikus és improvizatív</p>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Kommunikációs és stilisztikai gyakorlatok. A szöveg tartalmát és a beszélő szándékát tükröző kiejtés és kifejezőmód biztonságos alkalmazása. A nyelv több szempontú megközelítése (a nyelv, mint jelrendszer, nyelv és</p>

	<p>formák alkalmazása. .</p> <ul style="list-style-type: none"> – Improvizáció a megismert kifejezési formák összefűzésével, valamint színházi stílusok elemeinek alkotó jellegű alkalmazásával. – Stílus, jellem ábrázolása mozgással. – Szituációs gyakorlatok a realista, jelzések, és a túlzó játékstílus eszközeinek alkalmazásával. – Gyakorlatok a konkrét és stilizált mozdulatok közötti különbségek érzékeltetésére. – Színpadi trükkök. – Etűdök, szöveg nélkül, tárggyal, megadott szövegre, kötött szabályok mentén, élethelyzetekre. – Etűdsorozatok szerkesztési elvei. - A tánc- és mozgásszínházi technikák haladó szintű alkalmazása. - Mozdásdramaturgiai gyakorlatok. A motívumok, ívek, forma, szerkezet, stílus egysége. <p>Belső történések és a mozdulat kapcsolatának hiteles kifejezése.</p>	<p>gondolkodás, nyelv és cselekvés, nyelv és kreativitás).</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> A tanulók testi, motoros, lelki, érzelmi és szociális fejlesztése, a játék- és sportkultúrában való jártasság, relaxáció.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> A kreativitás működtetése, illetve fejlesztése.</p> <p><i>Mozgóképkultúra és médiaismeret:</i> A kritikai képesség fejlesztése, a médiatartalmak tudatos megválasztása.</p> <p><i>Életvitel és gyakorlat:</i> Elkötelezettség fejlesztése a feladatok, tevékenységek elvégzésében, feladatvállalás mások és a közösség érdekében is.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Realista/jelzések/ túlzó játékstílus, metaforikus kifejezőeszközök, belső történet, mozdulat intenzitás, konkrét és stilizált mozgás, feszültség, etűd	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Színházi alkotómunka	Órakeret 16 óra
Előzetes tudás	<p>Részvétel különböző dramatikus tevékenységformákban a kívánt tartalom kifejezése érdekében, az elsajátított dramatikus eszköztár önálló, tudatos és célszerű felhasználása dramatikus és színházi jellegű tevékenységek során. A megismert munkaformák tudatos és kreatív alkalmazása. Komplex alkotói gondolkodás.</p> <p>A karakter- és stílussteremtési képesség, a térérzékelés, a mozgásos ügyesség és ritmusérzék.</p> <p>Lírai, epikai, drámai művek előadása, hatásos tolmácsolása, azok</p>	

	elemzése.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>(Koncentrikusan épül a 11.évfolyamos célokra.)</p> <p>A koncentrált csapatmunkára való alkalmasság, az együttműködés fejlesztése.</p> <p>Tudatos és irányított kifejezőkészség.</p> <p>A kreativitás, a komplex alkotói gondolkodás fejlesztése, támogatása. Fantáziafejlesztés, tehetséggondozás, megjelenítési, előadási készség fejlesztése. Alkotó tevékenységben a színház- és drámaelméleti ismeretek alkalmazása.</p> <p>A karakterek, különböző stílusok hiteles megjelenítése.</p> <p>Lírai, epikai, drámai művek előadása, értő tolmácsolása, azok elemzése. Stílusok megfelelő használata a rendezések, játékok során.</p> <p>Belső történetek (előzmények, következmények) megjelenítése.</p>
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>A tanult színházi műfajok, stílusok, a történeti és napjaink színházi műfajainak, az egyes színházi stílusok jellemző jegyeinek, kifejezőeszközeinek alkalmazása a saját részvétellel zajló színjátékokban, színházi és egyéb produkciós munkákban, szerkesztett játékokban.</p> <p>Színpadai térformák biztos ismerete, használata, annak következményei.</p> <p>Vers-, próza- és monológmondás, éneklés.</p> <ul style="list-style-type: none"> – A színpadai beszéd helyes alkalmazása (helyes beszédleghés, beszédtempó, ritmus, artikuláció, hangerő, stílus, nonverbalitás). – Egy-egy vers, próza vagy drámai monológ hiteles tolmácsolása, egyéni vagy közös daléneklés. <p>Szerkesztett játék.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Szerkesztett játék létrehozása, bemutatása. – Előadás tervezése, kivitelezése a különböző színházi, bábszínházi, zenés, illetve tánc- és mozgásszínházi formák alkalmazásával. <p>Alkotó közreműködés színházi előadás létrehozásában, bemutatásában. Közreműködés a színházi előadás egyéb produkciós munkáiban (szcenika, zene, hangtechnika, dramaturgia, koreográfia, képi rögzítés, stb.).</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i></p> <p>Irodalmi alkotások értelmezése és értő tolmácsolása.</p> <p>Epikus és drámai történetmondás.</p> <p><i>Ének-zene:</i></p> <p>A különböző korok dalainak értő tolmácsolása.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i></p> <p>A látható világ jelenségeinek értelmezése, valamint a sajátos képi közlések, vizuális művészeti alkotások mélyebb átélése, értelmezése.</p> <p><i>Mozgókép-kultúra és médiaismeret:</i></p> <p>A vizuális hatáskeltés eszközeinek ismerete.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i></p> <p>Rendszeres fizikai aktivitás, a mozgáskészség fejlesztése, igény az</p>

	egészséges és esztétikus test iránt, biomechanikailag helyes testtartás.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Monológmondás, szerkesztett játék, ünnepi műsor, diákszínházi előadás. Posztmodern, historizáció, avantgard, performance, happening, bevonódás, részvétel, színházi műfajok: pl. komédia, tragédia, bohózat, zenés műfajok.

A fejlesztés várt eredményei a ciklus végén	<p>A tanuló reális ön- és társismerettel rendelkezzen.</p> <p>Ismerje a tánc- és mozgásszínházi formákat, legyen tájékozott a színházi tér és térhasználat megfelelő ismereteiben.</p> <p>Kommunikációs tevékenysége legyen tudatos mind a hétköznapi, mind a művészi önkifejezés során.</p> <p>Legyen képes a koncentrált, önálló tevékenységre és csapatmunkára.</p> <p>Gondolkodásmódja legyen kreatív, alkalmas az alkotásra.</p> <p>Ismerje a színházi és drámai formanyelv és dramaturgia alapjait, a korszakalkotó drámaírókat, illetve műveiket, és legyen képes azok értő befogadására és tolmácsolására.</p> <p>Ismerje a színháztörténet jelentős alkotásait és alkotóit, és legyen képes azok értő befogadására. Legyen tájékozott a kortárszínházi irányzatok területén.</p> <p>Legyen nyitott a társadalom problémáira, a különböző művészetekre, a természeti és az ember által alkotott környezet szépségére.</p> <p>Aktívan vegyen részt az alkotói tevékenységben, alkalmazza az elsajátított képességeket és ismereteket az érettségi vizsgán és a mindennapokban.</p>
--	---